

VODENI TRIBUNAL VALENSIJE – HAVIER PASTOR MADALENA

Havijer Pastor Madalena je advokat i sekretar organizacije Kanali iz Mislata i Raščnje. Diplomirao je pravo na Univerzitetu u Valensiji. Specijalista za vodno pravo. Pravnik je brojnih zajednica za navodnjavanje i gradskih veća. Medijator.

Havijere, odakle potreba za posebnim sudom za vodu koja se koristi za navodnjavanje?

Da bismo razumeli kako je do toga došlo, moramo da shvatimo da su širom Mediterana zajednice za navodnjavanje bile organizovane putem „Sindaka“ ili sudija za vodu, koji je imao veliku moć u zajednici, uključujući i moć da deli pravdu. Još u srednjem veku, na ovaj položaj ih je postavljao kralj. U donjem toku reke Turije bilo je sedam zahvata za navodnjavanje sa reke, od kojih je svaka grupa formirala zajednicu irigatora, koje ovde nazivamo acekuias, čijeg su Sindika određivali irigatori.

Takođe, trebalo bi napomenuti da su padavine u Valensiji veoma retke tokom cele godine. Da bi smanjili zavisnost od padavina i imali plodnije zemljište, pre nekoliko vekova farmeri su stvorili složen sistem kanala za navodnjavanje kojim su uzimali vodu iz reke Turije. Područje koje čini Tribunal de las Aguas je poslednji deo reke gde se, takođe nalazi grad Valensija. Kada u reci nije bilo dovoljno vode, poljoprivrednici su dolazili u grad da traže zaštitu i pomoć kako bi korisnike vode uzvodno naterali da poštuju svoj deo u korišćenju vode. Tako su formirane kvote kako bi žitelji koji žive nizvodno mogli da imaju dovoljan protok vode koji bi im omogućio da snabdevaju vodom svoje kanale za navodnjavanje, sve do poslednjeg u nizu koji je uzimao vodu, do kanala de Robela, koji je snabdevao grad svojim vodom za higijenske potrebe i za prevenciju poplava.

I na kraju, treba imati na umu da su svi Sindikoi morali da se sastaju periodično, jednom nedeljno, da bi seljake izveštavali o najnovijim vestima o navodnjavanju, a to su činili četvrtkom (pijačni dan) kada bi se svi nalazili u istom mestu gde je bilo povoljno da se raspravlja o pitanjima pravde dok, na kraju nije uspostavljen Tribunal kakav danas poznajemo.

Kakva je struktura i kontrola mreže za navodnjavanje u oblasti Valensije?

Vode Turije se usmeravaju kroz svaki od glavnih kanala za navodnjavanje (Acekuia Madre), koji ih, zatim, distribuiraju ostalim, manjim kanalima. Zahvati se nalaze na obe obale reke. Kako bi se voda proporcionalno raspodelila i optimizovalo njeno korišćenje, svaka obala ima pravo na tri i po dana navodnjavanja nedeljno; voda koju ne potroši jedan jarak za navodnjavanje se prenosi u drugi, gde se može koristiti. Zauzvrat, različite zajednice za navodnjavanje organizuju smene koje snabdevaju 7.000 ha navodnjavanog zemljišta. Za vršenje kontrole postoje uredbe, koje su se prenosile usmeno sve dok nisu počele da se zapisuju početkom 15. veka. Svaka zajednica demokratski bira predsednika ili poverenika iz reda svojih članova, koji je odgovoran za nadzor nad ispunjavanjem obaveza: smene navodnjavanja, čišćenje kanala, isplate kvota itd. a izveštaje podnose lično Sindiku.

Kako radi sud?

Sud čine poverenici osam zajednica za navodnjavanje, koji nemaju nikakvo pravno obrazovanje, iako su odlično upoznati sa propisima svoje zajednice. Od srednjeg veka postojali su pravni stručnjaci koji su savetovali zajednicu i upravni odbor ili odbor direktora, ali oni ne učestvuju u suđenjima. Predsednik i potpredsednik se biraju između osam sindikana, koji moraju pripadati različitim grupama. Kada nastanu sporovi, sindiko akvekuia deluje kao posrednik u postizanju sporazuma i izbegavanju mržnje koje može da nastane zbog presude. Ako je spor nerešiv, optuženi i podnosilac pritužbe moraju se pojaviti pred sudom sledećeg četvrtka. Jednostavan način ispitivanja i vođenja suđenja je značio da fraze kao što su " calle vosté"; "parle vosté" or "vosté ho ha fet?" postali deo narodnog jezika Valensijanaca. Kako bi se garantovala nepristrasnost, procese vode rešavaju i članovi suprotne strane. Presude su uvek usmene, poštuju se i primenjuju.

Koliko pritužbi sud rešava godišnje?

Poljoprivrednici su svesni da je poštovanje pravila neophodno za dobrobit zajednice. Štaviše, činjenica da se suđenje održava na tako popularnom mestu kao što je katedrala Puerta de los Apostoles u Valensiji ima efekat odvracanja: ljudi koji su uključeni radije žele da postignu sporazum i budu pošteđeni javnog sukobljavanja. Na sreću, broj pritužbi je mali, ne više od 15-20 godišnje, posebno u proleće i jesen.

Zašto se Tribunal za vode održao tokom svog ovog vremena?

Sud je primer uobičajenog ili tradicionalnog suda samoupravljanja jednog društva, zasnovanog na autoritetu koji je demokratski izabranih predstavnika od strane meštana, a ne nametnutih od strane višeg autoriteta. Isto tako, brzina i odlučnost njegovih odluka pokazale su da moralni autoritet suda važi i dalje uprkos vekovima koji su prošli, što mu je donelo priznanje i poštovanje članova zajednica za navodnjavanje i zbog čega je proglašen za svetsko nematerijalno kulturno nasleđe Uneska 2009. godine.